

יצרני חשמל על ידי מיתקן פוטו וולטאי

תיקון לתקנות מס ערך מוסף (רישום), תשל"ו-1976

מאת: **מנחם כהן**, עו"ד (רו"ח), כלכלן ומוסמך למינהל עסקים

1. כללי

בתיקון לתקנות¹ שנכנס לתוקף ביום 1.1.16 הוחרזה מחייבי המס הקבוצה הבאה של עוסקים:

"(4)² מי שהוא צרכן ביתי שכל עסקאותיו הן מכר חשמל, שיוצר באמצעות מיתקן פוטו-וולטאי או באמצעות טורבינת רוח, לבעל רישיון ספק שירות חיוני ומחזור עסקאותיו אינו עולה על סכום של 18,000 שקלים חדשים, למעט עוסק כאמור בתקנה 13(7) ו-8);
לעניין זה -
'**חוק משק החשמל**' - חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996;
'**חוק התכנון והבנייה**' - חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965
'**טורבינת רוח**' - מערכת לייצור חשמל מאנרגיית הרוח, הכוללת בין השאר תורן, להבים, מערכת מניה וממיר חשמלי;
'**טכנולוגיה פוטו-וולטאית**' - טכנולוגיה לייצור חשמל ישירות מאור השמש באמצעות קולטי שמש וממיר זרם;
'**מיתקן פוטו-וולטאי**' - מערכת לייצור חשמל באמצעות אנרגיית השמש העושה שימוש בטכנולוגיה פוטו-וולטאית;
'**נציגות הבית המשותף**' - כמשמעותה בסעיף 65 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969;
'**צרכן ביתי**' - יחיד או נציגות הבית המשותף המחויבים בתעריף ביתי;
'**רישיון ספק שירות חיוני**' - כהגדרתו בחוק משק החשמל;
'**רשת החשמל**' - כהגדרתה בחוק משק החשמל.
'**תעריף ביתי**' - כהגדרתו בסעיף 31א(א) לחוק משק חשמל, ובלבד שהבית המשמש למגורים בלבד חובר כדין לרשת החשמל."

3 קבוצות החריגים מהגדרת "חייב במס" כללו עד כה:

"(1) מי שכל עסקאותיו פטורות ממס לפי סעיף 131(1) או 131(2) לחוק;
(2) מי שהמס בשל כל עסקאותיו משתלם על ידי מקבל השירות לפי תקנה 6א לתקנות מס ערך מוסף, התשל"ו-1976 (בתקנה זו - **תקנות הביצוע**);
(3) מי שהמס בשל מקרקעין שמכר משתלם לפי תקנה 6ב לתקנות הביצוע והוא אינו מלכ"ר, מוסד כספי או עוסק במשמע תקנת משנה (ד) לתקנה האמורה."

עתה נוספה קבוצה רביעית הכוללת את מוכרי החשמל "הקטנים" הנ"ל.

ללא החרגתה של הקבוצה הרביעית היתה מן הסתם נכללת בהגדרת "עוסק פטור" בשל היקף המחזור הנמוך. החרגה מהגדרת "חייב במס"³ פוטרת את הקבוצה

¹ ק"ת 7653 התשע"ו 5.5.16, 1103.

² תחילה מ-1.1.16 (ק"ת 7653 התשע"ו 5.5.16, 1103).

³ בתקנות הרישום הוגדר "חייב במס" כעוסק, מלכ"ר או מוסד כספי, אף אם הוא פטור מתשלום המס או אם כל עסקאותיו פטורות ממס, למעט 4 הקבוצות לעיל.

הרביעית הנ"ל מלדווח על מחזור העסקאות בשנה שחלפה לפי טופס שקבע המנהל, אחת לשנה, עד 31 בינואר בכל שנה. הצהרה זו שנעשית באינטרנט באמצעות כרטיס חכם או על ידי הודעה בכתב למשרד מע"מ מחוייבת לפי תקנה 15 לתקנות המע"מ (רישום). עתה, הקבוצה הרביעית שהוחרגה מהגדרת "חייב במס", פוטרה מחובה זו בתיקון לתקנות.

2. מתקנים סולאריים - רקע כללי

כללי

בעקבות החלטת הממשלה לעודד שימוש באנרגיה "ירוקה", צרכנים של חברת החשמל רשאים להתקין על גגות המבנים שברשותם, מתקנים פוטו וולטאיים (להלן - **מתקנים סולאריים**) להפקת חשמל ולמוכרו לחברת החשמל.

מכר חשמל לחברת החשמל הינו בבחינת "עסקה" של מכירת "טובין" כהגדרתם בסעיף 1 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן - **חוק מע"מ**) החייבת במע"מ.

בהנחיית מע"מ הופיעו הכללים הבאים¹: הרישום לפי חוק מע"מ יתבצע בהתאם למחזור העסקאות הצפוי, שהינו תוצאה של גודל המתקן והספק הקילו וואט שהמתקן מסוגל להפיק. אם מחזור העסקאות אינו עולה על תקרת הפטור הקבועה בהגדרת "עוסק פטור", בעל המתקן יירשם כעוסק פטור (הוראה שתוקנה עתה באופן חלקי - במקרה של מחזור עד 18,000 ש"ח). אם מחזור העסקאות עולה על תקרת הפטור האמור, יירשם בעל המתקן כ"עוסק מורשה".

מי שבעת רכישת מתקן סולארי אינו רשום כ"עוסק" במע"מ

למי שאינו רשום במע"מ, הרישום יתבצע לפי מחזור העסקאות הצפוי ממכירת החשמל בלבד. מחזור העסקאות השנתי הצפוי של בעל מתקן סולארי בהספק של עד 22 קילו וואט, אינו עולה על מחזור העסקאות הפטור ממע"מ (להלן - **תקרת הפטור**), ולכן יירשם כ"עוסק פטור" (כאמור, הוראה זו תשתנה לגבי מחזור עסקאות עד 18,000 ש"ח לשנה), ואילו בעל מתקן סולארי בהספק של מעל 22 קילו וואט יירשם כ"עוסק מורשה".

במקרה של רישום כ"עוסק מורשה", על העוסק להוציא חשבוניות מס באופן שוטף לחברת החשמל ולשלם את המס המתחייב בשל עסקאות אלו.

מי שבעת רכישת מתקן סולארי רשום כ"עוסק פטור" בשל פעילות אחרת

לפי תקנה 9(א)(2) לתקנות מס ערך מוסף (רישום), התשל"ו-1976² יש לצרף את מחזור העסקאות הצפוי בשל מכר החשמל למחזור העסקאות השנתי הקיים מהפעילות האחרת. אם מחזור העסקאות הצפוי בשל **כלל** עסקאותיו של ה"עוסק הפטור" עולה על

¹ חוזר המחלקה המקצועית של מע"מ - סימוכין 546345 - 19.9.11: מע"מ בשל התקנת מתקנים פוטו וולטאיים (לוחות סולריים) להפקת חשמל, האתר המשפטי **מסטיקס**.

² תקנה 9(א) קובעת לאמור:

"9. הפרדת עסקים

(א) אדם שיש לו כמה עסקים או שבעסקו כמה יחידות עסק יהיה רשאי להירשם בנפרד לגבי כל עסק או יחידה שבעסקו אם נתמלאו תנאים אלה:

(1) מתנהלים רישומים חשבונאיים נפרדים לגבי כל אחד מהם;

(2) ברישום בנפרד כאמור לא יהפוך לגביהם לעוסק הפטור ממס".

תקרת הפטור, יש לשנות את רישומו ל"עוסק מורשה", אם לא כן, רישומו כ"עוסק פטור" יישאר בעינו.

מי שבעת רכישת מתקן סולארי רשום כ"עוסק מורשה" בשל פעילות אחרת
במקרה של רישום כ"עוסק מורשה" בשל פעילות אחרת, הרישום במע"מ והסיווג כ"עוסק מורשה" יישארו ללא שינוי. עוסק זה יהיה חייב בדיווח ותשלום המס בשל כלל עסקאותיו, לרבות העסקאות של מכר החשמל.

ניכוי מס תשומות

בעל מתקן סולארי שנרשם כ"עוסק פטור", אשר בעקבות התיקון הוחרג מגדר החייבים במס, אינו רשאי לנכות מס תשומות בשל רכישת המתקן ותחזוקתו השוטפת, בדומה לכל עוסק פטור שאינו רשאי לנכות מס תשומות.

3. חריגה ממחזור של 18,000 ש"ח בשנה

חריגה ממחזור של 18,000 ש"ח בשנה תגרום לעוסק כאמור להיחשב ל"חייב במס" מסוג עוסק פטור, אם מחזור עסקאותיו עלה על 18,000 ש"ח בשנה אך לא עלה על תקרת מחזור העסקאות לעוסק פטור. הוא יהיה חייב ברישום במע"מ כ"עוסק פטור" לפי תקנה 2(א) לתקנות המע"מ (רישום) ויהיה חייב בהצהרה על מחזור העסקאות השנתי לפי תקנה 15 לתקנות המע"מ (רישום) אחת לשנה, עד 31 בינואר לפי טופס שקיבל מהמנהל, או באינטרנט.

4. היבטי מס הכנסה

מקור ההכנסה של הפקת החשמל נוטה להיכלל בסעיף 2(1) לפקודה, אף שמדובר בעסק בזעיר אנפין. החלטה על רכישת המתקן כרוכה בתחשיבים ובסיכונים לגבי הרווח, בנטילת הלוואה ובהוצאות מימון, בהוצאות תחזוקה ובפיקוח ובמעקב. כל אלו מטים את הכף לכיוון מקור הכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה יותר מאשר לסעיף 2(6) לפקודה שעוסק בדמי שכירות, תמלוגים, בעוד שלפנינו אין דמי שכירות ואין תמלוגים. נראה, שגם סעיף 2(7) לפקודה אינו רלוונטי.

יהיה מקור ההכנסה אשר יהיה, חלה חובת הגשת דוח שנתי על ההכנסה אף אם לא תהיה חבות במס למי שאין הכנסות כלל פרט למקור הכנסה זה.

באשר לחובת ניהול ספרים, אף שאין מדובר בעוסק פטור, מומלץ לנישום שמחזור עסקאותיו עד 18,000 ש"ח בשנה, לאמץ את הוראת סעיף 2א להוראות לניהול חשבונות, הנוגעת לעוסק פטור, אף ש"דרגתו נחותה מעוסק פטור". בתור שכזה עליו לנהל לפחות שוברי קבלה (או ספר פדיון יומל) ותיק תיעוד חוץ.

5. נספח: נוסח התיקון**תקנות מס ערך מוסף (רישום) (תיקון), התשע"ו-2016¹**

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 52, 65 ו-145 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

1. תיקון תקנה 1

בתקנה 1 לתקנות מס ערך מוסף (רישום), התשל"ו-1976 (להלן - **התקנות העיקריות**), בסופה יבוא:

"(4) מי שהוא צרכן ביתי שכל עסקאותיו הן מכר חשמל, שיוצר באמצעות מיתקן פוטו-וולטאי או באמצעות טורבינת רוח, לבעל רישיון ספק שירות חיוני ומחזור עסקאותיו אינו עולה על סכום של 18,000 שקלים חדשים, למעט עוסק כאמור בתקנה 13(7) ו-8); לעניין זה -

"**חוק משק החשמל**" - חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996;

"**חוק התכנון והבנייה**" - חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965

"**טורבינת רוח**" - מערכת לייצור חשמל מאנרגיית הרוח, הכוללת בין השאר תורן, להבים, מערכת מניה וממיר חשמלי;

"**טכנולוגיה פוטו-וולטאית**" - טכנולוגיה לייצור חשמל ישירות מאור השמש באמצעות קולטי שמש וממיר זרם;

"**מיתקן פוטו-וולטאי**" - מערכת לייצור חשמל באמצעות אנרגיית השמש העושה שימוש בטכנולוגיה פוטו-וולטאית;

"**נציגות הבית המשותף**" - כמשמעותה בסעיף 65 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969;

"**צרכן ביתי**" - יחיד או נציגות הבית המשותף המחויבים בתעריף ביתי;

"**רישיון ספק שירות חיוני**" - כהגדרתו בחוק משק החשמל;

"**רשת החשמל**" - כהגדרתה בחוק משק החשמל.

"**תעריף ביתי**" - כהגדרתו בסעיף 31א(א) לחוק משק חשמל, ובלבד שהבית המשמש למגורים בלבד חובר כדין לרשת החשמל."

2. תיקון תקנה 15

בתקנה 15 לתקנות העיקריות, אחרי "סעיף 31(3)" יבוא "לחוק למעט עוסק כאמור בתקנה 1(4)".

3. הוספת תקנה 15א

אחרי תקנה 15א לתקנות העיקריות יבוא:

"15ב. הצמדה ועיגול הסכומים

(א) הסכום הקבוע בתקנה 1(4) יתעדכן ב-1 בינואר של כל שנה לפי שיעור שינוי המדד הידוע ביום העדכון, לעומת המדד שהיה ידוע ב-1 בינואר 2009.

(ב) הסכום המעודכן כאמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 100 שקלים חדשים.

(ג) המנהל יפרסם ברשומות את הסכום שהתעדכן לפי תקנה זאת."

4. הוראות תחילה

תחילתן של תקנות אלה ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016).

¹ ק"ת 7653 התשע"ו 5.5.16, 1103.